

David Bohdálék,

Podnikatelské strategie manažerů českobudějovických tužkáren na cestě ke znárodnění 1945-1948, České Budějovice 2015.

Posudek oponenta diplomové práce

Krátké období následující po roce 1945 bylo časem převratných změn, které naprosto změnily strukturu i hodnoty české společnosti. Ačkoli v rovině politických dějin je tato doba již dobře probádána, dílčí problémy a perspektivy zohledňovány nejsou, přestože mohly mít zásadní dopad na situaci v regionu či životy konkrétních jednotlivců. David Bohdálék se zaměřil na poválečnou situaci českobudějovických tužkárenských koncernů, především firmy Koh-i-noor Hardtmuth. Navázal tak na svou bakalářskou práci, ve které nastínil předcházející vývojové období.

Z poměrně úzce vymezeného tématu dokázal autor vytěžit obsáhlou, erudovanou studii, v níž se opřel především o postupy sociálních a hospodářských dějin souhrnně označovaných termínem Business History. Historiografický a metodologický kontext svého výzkumu David Bohdálék shrnul ve věcně napsané úvodní kapitole. Je třeba vyzdvihnout, že se musel zorientovat v především v zahraniční literatuře, neboť moderní původní české i překladové práce k dějinám podnikání stále v podstatě chybí. Zároveň však podal vyčerpávající přehled starší české literatury k tématu, byť se mnohdy jedná o texty přetížené dobovou ideologií.

Cílem práce bylo v první řadě objasnění manažerských strategií tužkárenských provozů. Je třeba ocenit velmi dobře promyšlenou koncepci a rozvržení celého textu, jež byly ovlivněny výsledky zahraničních badatelů. Po připomenutí vývoje tužkárenských podniků ve válečném období následuje kapitola věnovaná význačným manažerským osobnostem, působícím v složité poválečné situaci na přechodu mezi kapitalistickou a plánovanou výrobou, kdy bylo třeba vyrovnat se jak s novými politickými a hospodářskými podmínkami, tak s odchodem německých zaměstnanců a především původních majitelů firmy Hardtmuth.

David Bohdálék ukázal jak postoj nové vedoucích znárodněného koncernu, tak i bývalých zaměstnanců, kteří fungovali jako prostředníci mezi dřívějšími majiteli a stávajícím vedením, nebo odešli do zahraničí, odkud ovšem svými postoji nadále ovlivňovali osudy československého tužkárenství. Výsledkem jednání mezi oběma stranami byla kompromisní dohoda ohledně výroby a zahraničního exportu z roku 1947, která ovšem nebyla nikdy schválena československou vládou. Stranou pozornosti však nezůstaly ani soukromé životy

jednotlivých osobností, které byly především v případě ředitele Follprachta osudově spojeny s vývojem ve firmě.

Následující kapitoly řeší otázky poválečného ekonomického vývoje tužkárenských podniků s velkým důrazem na výzkum obchodních a propagačních strategií tří českobudějovických firem, které byly postupně sloučeny v jeden podnik. Při studiu reklamních taktik autor velmi vhodně využil i obrazové prameny, které v jeho pojetí rozhodně nezůstávají pouhou přílohou pro ilustraci.

Pozornosti autora diplomové práce neuniklo ani užívání názvu Koh-i-noor, které bylo hojně diskutováno ve sporech s rodinou původních majitelů. Ta stávající výrobní program zdárně prosazovala ve filiálkách mimo území tehdejšího Československa. Na příkladu vývoje zahraničního obchodu s tužkárenskými výrobky se Davidu Bohdálkovi podařilo konkrétním způsobem ukázat situaci československého průmyslu na cestě k znárodnění. Rozkryl pracovní podmínky leckdy velmi schopných manažerů, kteří stále více naráželi na politická omezení a na své aktivity, směřující k povznesení podniku, mohli doplatit i vězením. Tento pohled zdola, z perspektivy jednotlivých podniků či osobností, se ve světové historiografii ukazuje jako klíčový pro výzkum hospodářských a sociálních dějin.

I přes velké množství i relativní pestrost zkoumaných pramenů se autor dokázal držet jasné koncepce svého výzkumu a systematicky hledat odpovědi na jednotlivé otázky položené v úvodu. Práce je ucelená, nezabíhá do zbytečných faktografických výčtů, zjištěné skutečnosti jsou velmi dobře komentovány a zasazeny do patřičného kontextu. Po formální stránce nelze textu v podstatě nic vytknout, je psán kultivovaným jazykem, vědecký aparát má všechny požadované náležitosti, velice precizní je i grafické a technické zpracování. Z výše uvedených důvodů diplomovou práci Davida Bohdálka doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **výborně**.

V Třeboni 14. června 2015

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph. D.